

Uthus på Teisengården i Ullensaker kommune

Gjenbruk av konstruksjoner og bygningsdeler

Anbefalt gjenbruk av konstruksjoner og bygningsdeler for eksisterende uthus: som er sammensatt av flere bygninger: låve, fjøs, skjul, stall og utedo.

Bakgrunn: Planer om flytting og ombygging av bygningsmassen.

- ~ Teknisk vurdert er det veldig mye som kan gjenbrukes. Mange deler er uten betydelige skader og vil ha god holdbarhet, forutsatt at klimaet rundt forblir gunstig (tørt, luftig).
- ~ For eksempel har materialer i bordkledninger utvendig og vinduer mye lengre restlevetid enn det som vanligvis leveres for salg i dag.
- ~ Det er naturlig at graden av gjenbruk vurderes opp mot økonomi (fremdrift i byggeprosessen m.m.) og tekniske krav eller forskrifter knyttet til Plan- og bygningsloven. Hvis en eller flere av bygningene demonteres fullstendig i flytteprosessen, vil det vanligvis bety strengere tekniske krav ved gjenoppbygging sammenlignet med krav som stilles ved istandsetting av stående bygning.
- ~ Akershus bygningsvernseier anbefaler generelt at mest mulig av brukbare materialer brukes om igjen og at det gjøres minst mulig endringer i eksisterende bærekonstruksjoner (fundamenter, vegger, bjelkelag, takverk).

Aktuelle bygningsdeler for gjenbruk

Himmelretninger: Uthuskomplekset er noe vridd i forhold til nord-sør-aksen, men her kalles langveggen i låven med porter og inngang for sørvegg, vegger mot Tronheimsvegen for vestvegg osv.

Konstruksjon, bygningsdel	Beskrivelse	Egnethet	Kommentar
1 Fundamenter	Granittblokker som pilarer, under låvevegg mot vest (mulig flere steder).	God	Svært lang holdbarhet.
2 Fundamenter	Teglmur, under låve- eller fjøsvegg mot øst og sør (delvis).	God	Gjelder stein som ikke har betydelige forvitringsskader
3 Fundamenter	Resterende: Ikke undersøkt, det meste er ikke synlig over terreng.	Ukjent	Bør undersøkes nærmere.
4 Yttervegger, reisverk	Sviller, stolper og skråstrever i boksvirke, typisk tverrsnitt ca. 13 x 13 centimeter.	God	Råteskader i en del bunnsviller, ellers er mye egnet for gjenbruk. Antakelig mest aktuelt å skifte hele lengder i stedet for å spunse/skjøte (ikke spesielt høy alder eller uvanlige konstruksjoner). Gradene av gjenbruk vil avhenge noe av om vegger skal tilleggsisoleres utvendig eller innvendig.

5	Golv	Bjelker, som rundstokk eller i boksvirke.	Middels	Sannsynligvis en del råteskader i golv i første etasje, ligger nær eller delvis i bakken. Det er viktig for følelsen av komfort og varme i bygninger at golv over grunnen er varme (vindtette og godt isolerte). Det kan bety full fornyelse av golv i første etasje. Mye kan gjenbrukes i golv i andre etasje i låven. Samtidig aktuelt å forbedre stivhet/bæreevne.
6	Tak	Sperrer som bjelker eller i boksvirke.	Middels	Konstruksjoner med begrenset stivhet/bæreevne. Hvis takkonstruksjonene må oppfylle gjeldene krav til hva et nytt tak skal tåle av snølast, betyr det liten grad av gjenbruk eller en ny takkonstruksjon i tillegg til den gamle.
7	Porter/dører	I tre, labankkonstruksjoner	Middels	
8	Vinduer	Trevinduer med enkelt glass i kittfals. Flere størrelser og sprosseinndelinger.	God	Lite råteskader, stort sett skader i maling og kitt. Trevirke i god kvalitet. Aktuelt å montere nye innerrammer med to-lags forseglet glass. Prinsippet da er så tett som mulig i overgang mellom innerramme og karm og såpass luftig mellom ytterramme og karm at eventuell kondens mellom innerramme og ytterramme tørker ut.
9	Bordkledninger utvendig	Mest lektepanel, festet med blank trådspiker.	God	Mye er i bra kvalitet og vil ha lang restlevetid. Mest aktuelt å skifte hele lengder, ikke spunse eller skjøte bord.
10	Bordkledninger, innvendig	Rettkanta bord stilt kant-i-kant.	God	Lignende forhold som for ytterkledninger.
11	Taktekking	Enkeltkrum tegl på nyere lekter. Rupanel som undertak.	Middels	Ganske begrodd stein. Sannsynlig at en del stein har betydelige forvitringsskader. Sortere stein og gjenbruke god stein (minimum 30 års restlevetid).

Det er fornuftig å gjøre en detaljert tilstandsanalyse av uthusene før en velger metode for flytting og hva som skal gjenbrukes.

Vegard Røhme – 7.5.2018, sist revidert 23.5.2018
For Akershus bygningsvernssenter